

Medlemmer vide maaske, at ved Højesteret procederer man i Henhold til noget, der hedder Ekstrakter; der fremlægges i Reglen trykte Ekstrakter i Sagerne. Men det er en absolut Regel i Højesteret, at der maa ikke trykkes noget af Indlægene; de høje Dommere ville ikke se de Indlæg. Man kan trykke alle andre Dokumenter osv., men Indlægene blive ikke trykte. Og jeg tør sige, det er overmaade sjældent og ses meget ilde fra Højesterets Side, om man der giver sig til at dokumentere Indlæg for at forsøge paa at holde Modparten fast ved en Indrømmelse eller Forsømmelse, naar man fremsætter *exceptio instantiæ*, som det hedder. Det gaar mere og mere af Brug; Højesteret dømmer, eftersom Sagen kommer til at foreligge for den. Og naar der mødes med Sagførere fra begge Sider, kan jo Sagen ogsaa reproduceres. Jeg tror ikke, hele denne Fare har nogen stor Betydning. Princippet i den nyere Proces er jo det mere og mere, at man ikke holder sig fast i Formaliteter, men at man skal have Sandheden frem, og hvis Sandheden ikke er kommen frem i første Instans, saa lad den komme frem i anden eller i tredje Instans, derefter skal der dømmes, og saa hænger man sig ikke i de Dumheder, som Parterne muligvis have gjort i første Instans; kunne de vise, at Sagen forholder sig anderledes, skal det staa dem frit for.

Men det, som jeg navnlig vil fremhæve, er det, at den Fare, som den højtærede Minister omtalte, er til Stede nu, vistnok i lige saa høj Grad omtrent, som den vilde blive fremtidig, thi det, som den højtærede Minister bemærkede om, at det var værre, naar et Indlæg fra Underretten, der var blevet fremlagt ved Overretten, skulde bortkomme, end naar det var Indlæg, der maaske ere først fremlagte for samme Ret, f. Eks. Overretten, forstaar jeg ikke ret. Tværtimod, i de Indlæg, der komme for den højere Ret, maa man formodentlig være i Stand til at behandle Sagen bedre, end man har gjort det i første Instans. Saa kommer dertil, som den ærede sidste Taler ogsaa fremhævede, at med det nuværende System, hvor der er den samme Fare, er det meget sjældent, at Faren indtræder. Det er meget sjældent, at man hører om, at en Sags Dokumenter ere blevne borte, saaledes at derved er opstaaet Vanskeligheder. — Og det staar jo i Parternes eller deres Sagføreres Magt, at modvirke og afværge denne Fare, ved nemlig at fremlægge Genpart i Retten af de Dokumenter, som de nødig ville have skulle

forkomme, og det gøres vist i temmelig stort Omfang. Hvis der i en Ret fremlægges et Dokument, som har en Værdi, et Værdipapir, et Gældsbevis, en Panteobligation osv., saa vil da enhver forsigtig Sagfører sørge for, at der bliver fremlagt en Genpart til Udlaan, saaledes at de originale Dokumenter ikke blive udlaante. Mener nu en Sagfører, at det Indlæg, han har skrevet, er saa fortræffeligt, at det vilde være Synd og Skam, om det skulde blive borte, at det var af stor Betydning for Sagen, staar det ham jo frit for at fremlægge en Genpart deraf, og med de nyere Skrivemaskiner og Skrivemidler, man har, er det ogsaa en smal Sag. Det er ligesaa let at skrive et Indlæg i to Eksemplarer som i et paa Skrivemaskine, saa den, der frygter for Faren, kan simpelthen lade sit Kontor skrive efter sin Koncept i to Eksemplarer; saa er hele denne Fare imødekommen.

Den anden Ordning, som den højtærede Minister anviste, og som skulde bestaa i, at, naar der er bestilt en Akt, skulde Underdommeren sende Akten med tilhørende Dokumenter, altsaa de originale Indlæg og originale Bilag, til Overrettens Justitskontor, og saa skulde det staa Parterne eller deres Sagførere for Overretten frit for at gaa op paa Overrettens Justitskontor og der enten selv tage Genpart af de Partier i Sagen, som interessere dem, eller bestille Udskrift deraf, kan jeg ikke sige tiltaler mig, for det forekommer mig, at Ulejligheden for Parterne og deres Sagførere vil blive omtrent lige saa stor, ja, maaske endogsaa større. Saa skulde altsaa en Part for at kunne behandle Sagen ved Overretten, eventuelt ved Højesteret, først sende Bud op paa Justitskontoret og lade sin Kontorist tage Udskrift af, hvad der laa, eller bestille den deroppe. Men skal han bestille Udskrift ved Overretten, kan han lige saa godt faa den ved Underretten; det bliver Hip som Hap, jeg antager endogsaa, at Skriverne ved Underretten, som det ærede Medlem (Holch) omtalte, ville være billigere end Skriverne ved Overretten.

Det gælder her som ved saa mange Lejligheder, at, naar man vil opnaa et Gode, en Forbedring, maa man løbe nogen Risiko. Og det, der vilde opnaas ved, at ikke alle Indlæg og Dokumenter, der fremlægges for den underordnede Instans, skulle reproduceres paa Retsskriverkontorerne — Fordele, ikke alene for Retsskriveren men ogsaa for det procederende Publikum, dels ved, at de slippe betydelig